

УДК 378.046.4:658.7

ТКАЧЕНКО Наталія, к. е. н., доцент кафедри маркетингу та реклами
Київського національного торговельно-економічного
університету

ПРОФЕСІОНАЛІЗАЦІЯ ПУБЛІЧНИХ ЗАКУПІВЕЛЬ В УКРАЇНІ

Розглянуто досвід професіоналізації закупника у державному секторі економіки у країнах ЄС. Проаналізовано основні способи отримання освітніх послуг у сфері публічних закупівель в Україні. Досліджено вимоги роботодавців до фахівця із закупівель, розглянуто пул необхідних знань та навичок застосування професійного стандарту спеціаліста з прок'юременту.

Ключові слова: публічні закупівлі, професіоналізація, університетська освіта, фахівець з публічних закупівель, прок'юремент.

Ткаченко Н. Профессионализация публичных закупок в Украине. Рассмотрен опыт профессионализации закупщика в государственном секторе экономики в странах ЕС. Проанализированы основные способы получения образовательных услуг

© Ткаченко Н., 2017

72

 ISSN 1727-9313. ВІСНИК КНТЕУ. 2017. № 5

в сфері публичних закупок в Україні. Исследованы требования работодателей к специалисту по закупкам, рассмотрен пул необходимых знаний и навыков применения профессионального стандарта специалиста по прокьюременту.

Ключевые слова: публичные закупки, профессионализация, университетское образование, специалист по публичным закупкам, прокьюремент.

Постановка проблеми. У державному секторі економіки здійсненням публічних закупівель займається понад 28 тис. тендерних комітетів з обсягом закупок більше ніж 800 млрд грн. Більше 40 % конкурентних закупівель скасовуються, не відбуваються та зупиняються оскарженням. Однією з причин низького рівня результативності публічних закупівель є недостатній рівень професійності членів тендерного комітету. Професіоналізація у сфері публічних закупівель визнана одним з основних напрямів Стратегії реформування системи публічних закупівель [1].

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Питання професіоналізації у сфері публічних закупівель розглядається у звітах проекту ЄС "Гармонізація системи державних закупівель в Україні зі стандартами ЄС" [2]. Загальні питання професіоналізації висвітлено у наукових працях Л. Шаповалової, С. Краснопорової, В. Лугового [3–5].

Метою статті є аналіз рівня професіоналізації публічних закупівель у країнах ЄС та Україні, дослідження вимог роботодавців до закупника, визначення його професійних компетенцій.

Матеріали та методи. У дослідженні використано методи статистичного аналізу та систематизації.

Результати дослідження. У всіх державах-членах ЄС основними і найпоширенішими способами отримання освіти у сфері публічних закупівель є післядипломна освіта та періодичні короткострокові навчальні курси (тривалістю від 1 дня до 2 тижнів). Ступінь магістра публічних закупівель можна отримати лише в кількох державах-членах ЄС (Ірландія, Великобританія, Італія, Литва). У більшості країн публічні закупівлі викладаються як академічна дисципліна, що входить до програм навчання за різними спеціальностями. Як правило, її вивчають у юридичних, економічних та управлінських освітніх програмах університетів (*табл. 1*).

Законом України "Про публічні закупівлі" [7] встановлена вимога утворення тендерного комітету або (та) уповноваженої особи для організації та проведення процедур закупівель – фахівця з публічних закупівель. Наказом Міністерства економічного розвитку та торгівлі України [8] встановлено вимоги до уповноваженої особи (фахівця з публічних закупівель):

- наявність вищої освіти;
- досвід роботи у сфері закупівель не менше двох років;
- знання основ сучасного маркетингу, кон'юнктури ринків товарів, робіт і послуг та факторів, що впливають на її формування,

а також джерел інформації про ринкову кон'юнктуру; чинних стандартів та технічних умов товарів, робіт і послуг, які закупаються замовником; істотних умов та особливостей укладення договорів про закупівлю товарів, робіт і послуг тощо.

Таблиця 1

**Університетська освіта у сфері
публічних закупівель у державах-членах ЄС**

Заклад	Програма	Особливості освіти
Ірландський національний університет у Мейнуті	Курс післядипломного навчання за спеціальністю "Право публічних закупівель"	За результатами навчання слухачі отримують диплом магістра. Директиви ЄС у сфері публічних закупівель вивчаються на юридичному факультеті
Королівський інститут закупівель і поставок (CIPS), Сполучене Королівство	Курси міжнародного рівня навчання управління закупівлями у державному та приватному секторах	За результатами навчання слухачі отримують: <ul style="list-style-type: none"> • диплом (для керівників нижчого та середнього рівнів у сфері закупівель або здійснення моніторингу закупівель); • диплом підвищеного рівня (для менеджерів з: питань закупівель; супроводу контрактів; питань організації поставок); • диплом професійного рівня у сфері закупівель і поставок (для головних спеціалістів у сфері закупівель або керівників відділів)
Ноттингемський університет, Сполучене Королівство	Програма підготовки керівників за напрямом "Право та політика у сфері публічних закупівель"	За результатами навчання слухачі отримують: <ul style="list-style-type: none"> • сертифікат (дистанційне навчання від 12 до 24 місяців); • диплом післяуніверситетської освіти (21 місяць навчання); • диплом ступеня магістра (24 місяця навчання, написання дисертації)
Міжнародний навчальний центр Міжнародної організації праці, Італія	Магістр управління публічними закупівлями для сталого розвитку	Навчання на юридичному і економічному факультетах. Англомовна програма на здобуття ступеня магістра. Тривалість навчання – 12 місяців
Римський університет Тор Вергата, Італія	Магістр управління публічними закупівлями (міжнародний диплом)	Програма включає дистанційні та очні модулі, проходження стажування та написання дисертації
Університет імені Миколаса Ромеріса, Литва	Магістр державної економіки зі спеціалізацією "Державні закупівлі"	Тривалість навчання – 18 місяців. Навчання здійснюється англійською, литовською та російською мовами

Джерело: складено автором за матеріалами проекту ЄС "Гармонізація системи державних закупівель в Україні зі стандартами ЄС" [6].

Відповідно до національного класифікатора професію [9] "фахівець з публічних закупівель" віднесено до сфери маркетингу, ефективності господарської діяльності, раціоналізації виробництва, інтелектуальної власності та інноваційної діяльності (код 2419.2) з вимогою від працівника (з урахуванням кола та складності певних професійних завдань та обов'язків) кваліфікації за дипломом про повну вищу освіту, що відповідає рівню не нижче спеціаліста, магістра.

Основними способами отримання освітніх послуг у сфері публічних закупівель в Україні є: короткострокові програми навчання та підвищення кваліфікації (1–5 днів), університетська освіта у сфері публічних закупівель (табл. 2, 3), міжнародні програми.

Таблиця 2

Вищі початкові заклади в Україні, які запровадили спеціалізацію, орієнтовану на підготовку фахівців з управління публічними закупівлями, на другому (магістерському) рівні у 2017 р.

ВНЗ	Спеціальність	Спеціалізація	Зараховано абітурієнтів, форма навчання	
			денна	заочна
Національний технічний університет України "Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського"	Публічне управління та адміністрування	Управління публічними закупівлями	0	0
Харківський національний університет будівництва та архітектури	Економіка (кваліфікація "магістр з економіки в сфері публічних закупівель")	Публічні закупівлі	6	10
Таврійський національний університет ім. В. І. Вернадського	Право	Правове забезпечення публічних закупівель	2	0

Джерело: опрацьовано автором за даними сайту МЕРТ <http://www.me.gov.ua/Documents/List?lang=uk-UA&id=580a7068-099a-492e-803e-1d090574e49b&tag=ProfesiinaPidgotovkaFakhivtsiv>, сайту Інформаційної системи Конкурс "Вступна кампанія 2017 року" <http://vstup.info>.

Програма професіоналізації закупівель активно реалізується у приватному ВНЗ "Київська школа економіки" (Центрі вдосконалення закупівель) терміном три місяці (112 навчальних годин).

Лідером за кількістю осіб, які здійснили навчання та підвищення кваліфікації, є Державне підприємство "Прозорро" (більше 26 тис. осіб пройшли навчання); центри компетенцій, що створені МЕРТ. Сформовано інформаційний ресурс "Інфобокс" для отримання онлайн-консультацій та форум для обговорення питань з публічних закупівель.

МЕРТ у співпраці з Проектом ЄС "Гармонізація системи державних закупівель в Україні зі стандартами ЄС" розроблено базовий та поглиблений онлайн-курси "Публічні закупівлі", "Публічні закупівлі для бізнесу", які розміщені на онлайн-платформі масових безкоштовних курсів "Прометеус".

Таблиця 3

**Перелік державних вищих навчальних закладів,
в яких викладається дисципліна "Публічні закупівлі"**

ВНЗ	Спеціальність	Освітній ступінь
Київський національний торговельно-економічний університет	Маркетинг	Магістр
	Публічне управління та адміністрування (дисципліна: Управління публічними закупівлями)	Бакалавр
	Публічне управління та адміністрування (дисципліна: Захист конкуренції у сфері публічних закупівель)	Магістр
	Облік і оподаткування (дисципліна: Контроль публічних закупівель)	Магістр
Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана	Маркетинг (дисципліна: Управління закупівлями)	Бакалавр
Центральноукраїнський національний технічний університет	Маркетинг	Бакалавр
	Економіка	
Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди	Економічна теорія	Магістр
Національна академія статистики, обліку та аудиту	Фінанси, банківська справа та страхування	Магістр
Львівський національний університет імені Івана Франка	Фінанси, банківська справа та страхування	Магістр
Тернопільський національний економічний університет	Фінанси, банківська справа та страхування	Магістр
Миколаївський національний аграрний університет	Облік і оподаткування	Магістр
	Фінанси, банківська справа та страхування	
Запорізький національний університет	Менеджмент (дисципліна: Управління закупівлями)	Магістр
Національний університет біоресурсів і природокористування України	Маркетинг	Бакалавр
	Підприємництво, торгівля та біржова діяльність	
	Економіка	
	Менеджмент	
	Фінанси і кредит	
	Облік і оподаткування	
Одеський державний аграрний університет	Підприємництво, торгівля та біржова діяльність (дисципліна: Комерційні торги та публічні закупівлі)	Магістр
	Менеджмент (дисципліна: Закупівлі і торги)	Бакалавр
Економіка (дисципліна: Закупівлі і торги)		

Джерело: опрацьовано автором за даними сайту МЕРТ <http://www.me.gov.ua/Documents/List?lang=uk-UA&id=580a7068-099a-492e-803e-1d090574e49b&tag=ProfesiinaPidgotovkaFakhivtsiv>.

Набір абітурієнтів на спеціалізацію, орієнтовану на підготовку фахівців з публічних закупівель, здійснив Харківський національний університет будівництва та архітектури, в освітній програмі якого передбачені такі фахові дисципліни: Організація, планування та управління публічних закупівель; Процедури закупівель; Електронні закупівлі; Державне регулювання та контроль у сфері публічних закупівель; Європейські практики публічних закупівель у системі СОТ; Професійна етика в сфері публічних закупівель; Логістика та ланцюги поставок у сфері публічних закупівель; Публічні закупівлі та тендери в будівельній галузі.

До найвідоміших міжнародних професійних асоціацій закупників, які організують програми навчання, належать:

- Міжнародна федерація менеджерів по закупках і матеріалах (*International Federation of Purchasing and Materials Management, IFPMM*);

- Національна асоціація закупників (*Institute for Supply Management, ISM*), США;

- Асоціація канадських менеджерів по закупках (*Purchasing Management Association of Canada, PMAC*);

- Інститут сертифікованих спеціалістів по закупках и поставках (*Chartered Institute of Purchasing and Supply, CIPS*), Великобританія.

У 2017 р. міжнародна програма навчання *CIPS* (англійською мовою) почала реалізовуватися в Україні для професіоналів у сфері закупівель та постачань з досвідом роботи щонайменше чотири роки. Програма розрахована на 220 аудиторних годин протягом трьох семестрів і включає п'ять дисциплін: Умови закупівель та постачань, Потреби бізнесу в закупівлях та постачанні, Сорсинг (пошук постачальників) у закупівлях та постачанні, Переговори в закупівлях та постачанні, Управління контрактами і взаємовідносинами в закупівлях і постачанні.

За даними найпопулярніших сайтів роботодавців (*табл. 4, рис. 1*), в Україні існує значний попит на фахівців з публічних закупівель, менеджерів по закупках та закупників.

Таблиця 4

**Кількість вакансій, пов'язаних із закупівлями,
на сайтах пошуку роботи за 30 днів (станом на 04.08.2017)**

Ресурс	Кількість вакансій за 30 днів		
	менеджер по закупках	закупник	фахівець з публічних закупівель
<i>Work.ua</i>	743	732	2
<i>Rabota.ua</i>	897	897	3

Джерело: опрацьовано автором.

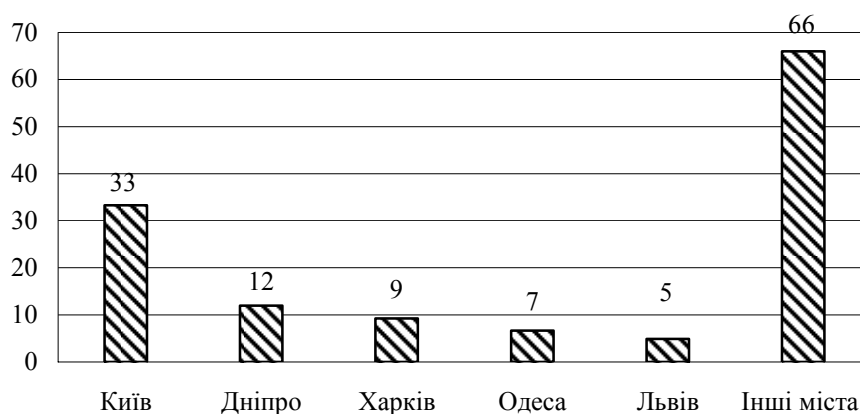

Рис. 1. Кількість запропонованих вакансій фахівця із закупівель по містах України, %

Джерело: опрацьовано автором за даними ресурсу *Rabota.ua*.

Основними вимогами роботодавців до фахівця із закупівель є досвід роботи, наявність вищої освіти, знання програми 1С та вміння вести переговори (рис. 2). Такі навички, як знання ринку, націленість на результат, знання ринку та вміння вести переговори підвищують рівень заробітної плати, розмір якої коливається від 3.5 до 18 тис. грн (рис. 3). Як видно з рис. 3, більшість роботодавців (33 %) готові запропонувати зарплату від 7 до 10 тис. грн.

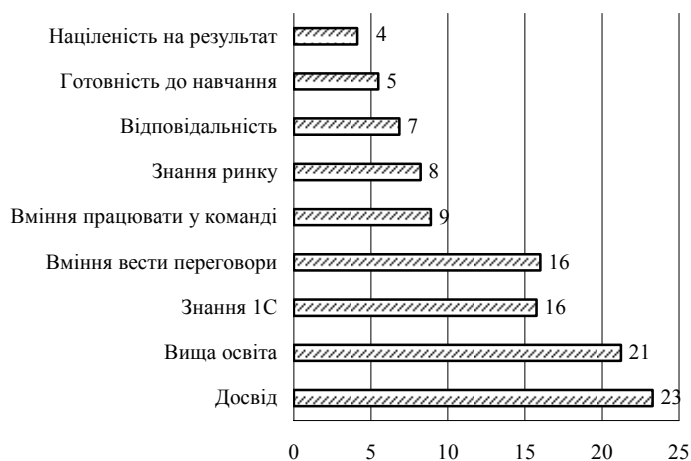

Рис. 2. Структура вимог фахівця із закупівель (статистично значущі фактори), %

Джерело: опрацьовано автором за даними ресурсу *Rabota.ua*.

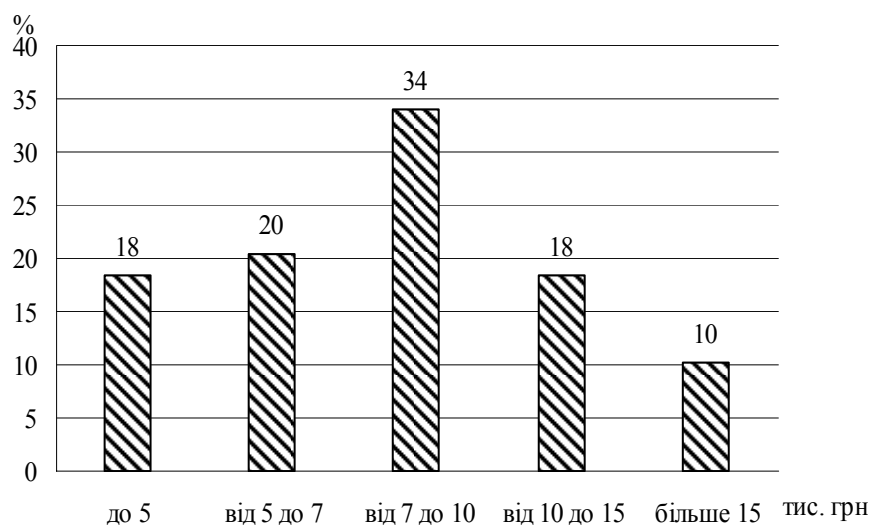

Рис. 3. Структура пропозицій по заробітній платі для фахівців із закупівель в Україні

Джерело: опрацьовано автором за даними ресурсу *Rabota.ua*.

Наявність досвіду роботи як обов'язкова вимога до фахівця із закупівель представлена у 67 % вакансій (рис. 4). Отриманню досвіду роботи під час навчання в університеті може допомогти дуальна освіта, яка найбільше розвинута у Німеччині, Польщі. *Дуальна освіта* як один з можливих напрямів розвитку вищої освіти передбачає, що у підготовці фахівців беруть участь одразу два заклади – навчальний заклад і підприємство. Університети укладають з підприємствами угоду про співробітництво, на основі якого студенти проходять стажування, що оплачує підприємство. Підготовка за дуальними технологіями навчання здійснюється у три етапи: *перший* – обрання фірми, підготовка студентом резюме, виписка з деканату про оцінки, мотиваційний лист; *другий* – співбесіда з представниками підприємства; *третій* – оприлюднення списку студентів, які обрані підприємством для проходження стажування.

Особливостями дуальної освіти є: забезпечення роботою студентів до закінчення ВНЗ, відсутність студентських канікул, формування навчального плану за участю роботодавців; наявність у навчальному плані виконання групових проектів, тема випускної кваліфікаційної роботи обговорюється з майбутнім роботодавцем. Після закінчення ВНЗ з дуальними технологіями навчання випускники можуть отримати досвід роботи за спеціальністю та працевлаштування. Наприклад, Міжнародний університет логістики та транспорту у Вроцлаві (Польща) надає студентам можливість отримання не тільки кваліфікації, а й дворічного досвіду, що важливо для працевлаштування з вимогою досвіду роботи. Таким чином, дуальна освіта націлена не на одержання дипломів, а на успішність випускників у майбутньому.

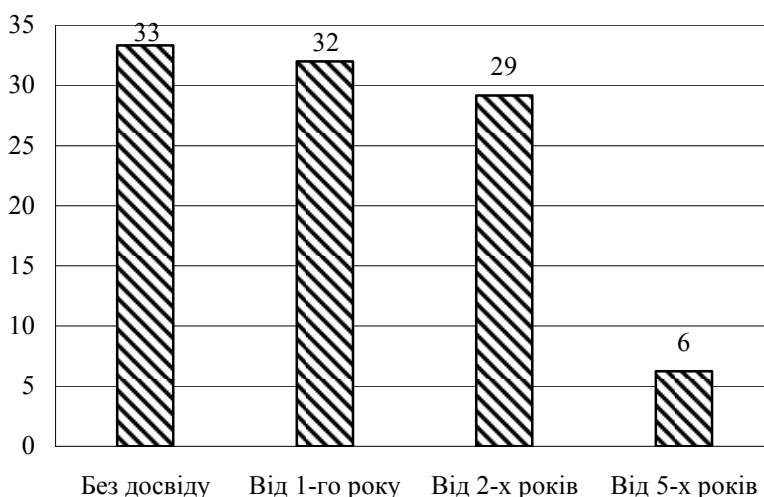

Рис. 4. Структура вимог щодо досвіду роботи для фахівців із закупівель у пропозиціях роботодавців в Україні, %

Джерело: опрацьовано автором за даними ресурсу *Rabota.ua*.

Основними навичками, які найбільш затребувані в Україні, за даними звіту Світового банку "Навички для сучасної України", визначено когнітивні, соціоемоційні та технічні (професійні) (рис. 5). В Україні існує значний попит на просунуті когнітивні вміння, які дають змогу працівникам аналізувати та вирішувати проблеми, керувати своїм часом, здобувати нові знання та опановувати нові методи, а також ефективно спілкуватися.

Рис. 5. Найпоширеніші кваліфікаційні вимоги до кандидатів на зайняття вакантних посад [10]

Професор Мельбурнського університету, керівник міжнародного наукового проекту з оцінки навчання навичок та компетенцій XXI ст. Патрік Гріффін зазначає, що навчальні програми в постіндустріальну епоху повинні бути спрямовані на розвиток критичного мислення, комунікативних навичок, творчої винахідливості і навичок взаємодії, тому що найбільш затребуваними в цю епоху виявляються здібності до вибудовування міжособистісних відносин [11]. Змінюється все, навіть такі речі, як роль фахівців юридичного профілю. У США зараз близько 80 % особистих судових тяжб люди ведуть самі, не наймаючи для цього адвокатів, які б представляли їхні інтереси. Виявилось, що люди здатні судитися самостійно – вони просто шукають схожі судові справи в Інтернеті, самі збирають інформацію і послуг юриста вже не потребують. Самоосвіта з використанням ресурсів і можливостей Інтернету зможе замінити багато з існуючих професій. Таким чином, найбільш важливими професійними компетенціями у майбутньому є вміння знаходити нестандартні рішення проблем та навички самоосвіти і колективної роботи [11].

У міжнародній практиці існує Професійний стандарт спеціаліста з прок'юременту Управління державної торгівлі *OGC* (незалежного підрозділу у Міністерстві фінансів Великобританії) та пул знань *UPPCC*, що використовується у США, Канаді, інших країнах (табл. 5), які можуть бути застосовані у навчальних програмах ВНЗ, де викладається дисципліна "Публічні закупівлі".

Таблиця 5

Пул знань *Universal Public Procurement Certification Council, UPPCC* [12]

Блок	Знання та навички
<i>Спеціальні знання та навички</i>	
Базові навички	Завдання відділу закупівель; вимірювальні критерії департаменту закупівель; організаційна політика і стандартні процедури; методи і техніки закупівель; будівельні підряди; прекваліфікація учасників і підготовка до неї; закупівельний процес (видача документації, внесення змін, роз'яснення положень документації); знання організаційних регламентів
Просунуті	Організаційні політики і процедури; закупки електронними картками; тренди сфери закупівель та інформаційних ресурсів; розробка специфікації закупівлі; стратегії і методи переговорів; вирішення проблем і прийняття рішень у рамках переговорів; підготовка документації
Технічний блок	Автоматизовані системи закупівель; програми електронної комерції; технології зв'язку (електронна пошта, відеоконференція)

Блок	Знання та навички
Юридичні	Договірні відносини; діючі форми документів; права і обов'язки постачальників послуг; відповідні типи контрактів; процеси і процедури оскарження; процеси розгляду скарг; контрактне законодавство: підготовка контракту; дострокове завершення контракту; зміни умов контракту; розірвання контракту; інше
Економічні	Поняття попиту та пропозиції; концепції "виробництва, позики або покупки"; концепція чесної і відкритої конкуренції; аналіз витрат/вигод
Антикорупційні	Кодекс етики та професійних цінностей
Контрольно-наглядові	Аудит і процес контролю та ревізії
<i>Міжособистісні навички</i>	
Комунікативні здібності	Ефективне усне і письмове спілкування; техніки інтерв'ювання; типи презентацій і їх використання
Особистісні якості	Знання аналітичних і дослідницьких моделей
Лідерські якості	Філософія управління; методи управління; механізми вирішення проблем; методи врегулювання конфліктів; розвиток команди; управління персоналом відділу закупівель
<i>Підприємницькі навички</i>	
Внутрішні	Критерії оцінки діяльності відділу закупівель, методи; формування та складання бюджету; програми зі стандартизації; виявлення потреб співробітників у навчанні та професійному розвитку; оцінка потреб у послугах і матеріалах; інші
Зовнішні	Характеристики товарів/послуг; маркетингові дослідження; різні канали поставок; методи оцінки цін; техніки для визначення відповідності постачальника специфікації; вимоги та методи оцінки постачальників; управління контрактами (виконання, поточні ризики); інші
Навички стратегії бізнесу	Аналіз витрат або уникнення витрат (ризик-менеджмент); оцінка потреб; знання стратегії закупівель на основі ринкових прогнозів; фактори і економічні тенденції; стратегічне планування; безперервність закупівельного процесу (готовність до стихійних лих тощо); інші

У США державними закупівлями займаються контрактні офіцери, компетенції яких визначені Сертифікатом призначення контрактного офіцера, в якому визначено їх функції та повноваження. Для виконання консультативних і технічних функцій при розробці тендерної документації, оцінки товару контрактні офіцери призначають своїх технічних представників, які, як правило, є федеральними службовцями з досвідом роботи в окремих сферах. Такий досвід вкрай важливий для підготовки тендерної документації.

Якщо раніше закупники аналізували ринок в основному на предмет постачальників і пропонувананих ними цін, то нині досліджуються конкуренти компанії, їх постачальники, виробники, в тому числі потенційні, постачальники постачальників, відстежуються всі зміни на ринку. Наприклад, оцінюються фінансовий стан постачальника, професіоналізм його співробітників, тому що важливим чинником є надійність партнера. Сучасні роботодавці очікують від закупника високопрофесійних навичок ведення переговорів. Фактично ця професія нині набула характеру стратегічної, особливо в розвинених компаніях, де закупівлі інтегрують у стратегічні процеси.

Висновки. На ринку праці з'явилася нова професія – фахівець з публічних закупівель (закупник у сфері державного сектора економіки) з таким набором професійних знань та навичок: застосування системи електронних публічних закупівель; проведення моніторингу змін у законодавстві з питань публічних закупівель; визначення потреби в обсягах постачання товарів, виконання робіт і надання послуг; дослідження кон'юнктури ринку предмета закупівлі; формування та обґрунтування плану закупівлі на бюджетний рік; розроблення документації конкурсних торгів; формування основних умов договору про закупівлю; ведення електронного документообігу; застосування ризик-індикаторів у процесі закупівлі; аналіз результативності закупівель та ін. Головні вимоги роботодавців до фахівця із закупівель – досвід роботи, наявність вищої освіти, знання програми ІС, вміння вести переговори, знання ринку, націленість на результат.

Основними способами отримання відповідної кваліфікації у сфері публічних закупівель в Україні є: короткострокові програми навчання та підвищення кваліфікації; університетська освіта у сфері публічних закупівель (викладання дисципліни "Публічні закупівлі" на бакалавраті та магістратурі в рамках спеціальностей "Маркетинг", "Публічне управління та адміністрування", "Підприємництво, торгівля та біржова діяльність", "Економіка", "Менеджмент", "Облік і оподаткування", "Фінанси і кредит" та окремої спеціалізації у галузі економіка та права); міжнародні програми, які самостійно формують програму навчання та компетенції закупника. У країнах ЄС основними і найпоширенішими способами отримання освіти у сфері публічних закупівель є післядипломна освіта (магістерська програма) та періодичні короткострокові навчальні курси.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. *Стратегія* реформування системи публічних закупівель : Розпорядження Кабінету Міністрів України № 175 від 24 лют. 2016р.
2. Проект "Гармонізація системи державних закупівель в Україні зі стандартами ЄС". URL : <http://eupublicprocurement.org.ua/category/progress>.
3. *Шаповалова Л.* Професіоналізація як один із напрямів розвитку сучасної вищої освіти у Франції. Вища школа. 2010. № 1. С. 59–70.
4. *Краснопьорова С.* Детермінанти інститутів професіоналізації служби в органах місцевого самоврядування. Вісн. Нац. акад. держ. управління при Президентові України. 2008. № 2. С. 87–95.
5. *Луговий В.* Світовий досвід професіоналізації освіти: концептуальні засади і практична реалізація. Педагогіка і психологія. 2010. № 2. С. 5–22.
6. *Аналітична* записка О. Шатковського "Університетська освіта у сфері публічних закупівель у державах-членах ЄС" у рамках проекту ЄС "Гармонізація системи державних закупівель в Україні зі стандартами ЄС", трав. 2016 р. URL : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/175-2016-%D1%80>.
7. Про публічні закупівлі : Закон України № 922-VIII від 25.12.2015. URL : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/922-19>.
8. Про затвердження Примірного положення про тендерний комітет або уповноважену особу (осіб) : Наказ М-ва економіки України від № 557 від 30.03.2016.
9. Класифікатор професій ДК 003:2010 : Наказ Держспоживстандарту України № 327 від 28.07.2010. URL : <http://www.dk003.com>.
10. *Звіт* Світового банку "Навички для сучасної України". URL : <http://www.ipq.org.ua/ua/news/93>.
11. *Гриффин* Патрик. "Навыки XXI века": новая реальность в образовании. URL : http://erazvitie.org/article/navyki_xxi_veka_novaja_realnost.
12. OGC Procurement Professional Standards. URL : http://webarchive.nationalarchives.gov.uk/20110822131357/http://www.ogc.gov.uk/documents/PSG_Procurement_G7_PDF.pdf.

Стаття надійшла до редакції 20.09.2017.

Tkachenko N. Professionalization of a public procurement in Ukraine.

Background. In Ukraine, more than 28,000 tender committees are involved in public procurement with more than UAH 800 billion in procurement, of which 40 % of purchases are canceled, do not occur and are stopped by the appeals because of unprofessional nature.

The aim of the article is to analyze the level of professionalism of a specialist in public procurement in the EU and Ukraine, studying the requirements of employers to the buyer, defining his professional competencies.

Materials and methods. The research uses the methods of statistical analysis and systematization.

Results. The analysis of the main ways of obtaining educational services in the field of public procurement in Ukraine and the EU countries has been carried out. The

necessary requirements of the employer for the buyer, cognitive, socioemotional and professional skills of the buyer have been investigated. The professional standard of a specialist in procurements has been considered.

Conclusion. *New profession – public procurement specialist (purchaser in the public sector of the economy) with a corresponding set of professional knowledge and skills, has appeared on the labor market. The main ways of obtaining educational services in the field of public procurement in Ukraine are: short-term training and qualification programs; university education in the field of public procurement; international programs, which independently form the training program and competency of the buyer.*

Keywords: Public procurement, professionalization, university education, specialist in public procurement, procurement.

REFERENCES

1. *Strategii'* reformuvannja systemy publichnyh zakupivel' : Rozporjadzhennja Kabinetu Ministriv Ukrainy № 175 vid 24 ljut. 2016r.
2. Proekt "Garmonizacija systemy derzhavnyh zakupivel' v Ukraini zi standartamy JeS". URL : <http://eupublicprocurement.org.ua/category/progress>.
3. *Shapovalova L.* Profesionalizacija jak odyń iz naprjamiv rozvytku suchasnoi' vyshhoi' osvity u Francii'. *Vyshha shkola.* 2010. № 1. S. 59–70.
4. *Krasnop'orova S.* Determinanty instytutiv profesionalizacii' sluzhby v organah misceвого samovrjaduvannja. *Visn. Nac. akad. derzh. upravlinnja pry Prezydentovi Ukrainy.* 2008. № 2. S. 87–95.
5. *Lugovyj V.* Svitovyj dosvid profesionalizacii' osvity: konceptual'ni zasady i praktychna realizacija. *Pedagogika i psihologija.* 2010. № 2. S. 5–22.
6. Analitychna zapyska O. Shatkovs'kogo "Universytets'ka osvita u sferi publichnyh zakupivel' u derzhavah-chlenah JeS" u ramkah proektu JeS "Garmonizacija systemy derzhavnyh zakupivel' v Ukraini zi standartamy JeS", trav. 2016 r. URL : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/175-2016-%D1%80>.
7. Pro publichni zakupivli : Zakon Ukrainy № 922-VIII vid 25.12.2015. URL : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/922-19>.
8. Pro zatverdzhennja Prymirnogo polozhennja pro tendernyj komitet abo upovnovazhenu osobu (osib) : Nakaz M-va ekonomiky Ukrainy vid № 557 vid 30.03.2016.
9. Klasyfikator profesij DK 003:2010 : Nakaz Derzhspozhyvstandartu Ukrainy № 327 vid 28.07.2010. URL : <http://www.dk003.com>.
10. *Zvit Svitovogo banku "Navychky dlja suchasnoi' Ukrainy".* URL : <http://www.ipq.org.ua/ua/news/93>.
11. *Griffin Patrik.* "Navyki XXI veka": novaja real'nost' v obrazovanii. URL : http://erazvitie.org/article/navyki_xxi_veka_novaja_realnost.
12. OGC Procurement Professional Standards. URL : http://webarchive.nationalarchives.gov.uk/20110822131357/http://www.ogc.gov.uk/documents/PSG_Procurement_G7_PDF.pdf.